

Мета: підбити підсумки навчальних досягнень учнів за рік; розвивати вміння підбивати підсумки власної діяльності, аналізувати їх, робити висновки; виховувати активну соціально продуктивну особистість.

Внутрішньопредметні зв'язки: фонетика, орфоепія, графіка, орфографія; синтаксис і пунктуація; стилістика; культура мовлення. Міжпредметні зв'язки: художня література, мистецтво.

Тип уроку: узагальнення знань, умінь і навичок, засвоєних за рік.

ПЕРЕБІГ УРОКУ

I. Організаційний момент

II. Ознайомлення учнів із темою, метою і завданнями уроку та мотивація навчальної діяльності

III. Повторення, систематизація й узагальнення знань, умінь і навичок

► Перерахуйте стилістичні засоби різних рівнів мови. Наведіть приклади.

► Прочитайте текст. До якого стилю він належить? Доведіть. Складіть план і запишіть його. Кого іще з українських митців зі світовим іменем ви знаєте? Усно перекажіть текст за планом. Поясніть правопис виділених слів. Зробіть лінгвістичні розбори виділених курсивом слів — фонетичний(1), лексичний(2), морфемний(3). Запишіть одне із речень, складіть його схему, поясніть розділові знаки.

БОГИНЯ ОПЕРНОЇ СЦЕНИ

Італійці вважали її італійкою, поляки сприймали як свою¹ національну гордість. Доля дала їй так багато: талант, високу музикальність, дивовижної сили сопрановий голос, сценічний темперамент та жіночий чар. Усі партії вона блискуче інтерпретувала в оригіналі: італійською, польською, німецькою, французькою, іспанською мовами.

Світова кар'єра української співачки розпочалася з того, що нині знамениту оперу Джакомо Пуччині «Мадам Баттерфляй» вона врятувала від остаточного провалу.

Уперше оперу було поставлено³ в Мілані, головну роль виконувала одна з найвідоміших італійських співачок. Спектакль не просто не сподобався, публіка прогнала співаків зі сцени свистом. Для Пуччині це було страшним ударом, тим більше, що композитор ніжно любив свою Баттерфляй і був упевнений у перемозі. Несправедливість глядачевої зали завдала авторові глибоких страждань.

Щоб урятувати «Мадам Баттерфляй» (а своїм найкращим твором Пуччині щиро вважав саме цю оперу), автор звернувся до Крушельницької. Соломія перевершила саму себе. У її виконанні образ маленької японки виражав біль усього покривдженого жіноцтва. У мелодійному речитативі Чіо-Чіо-сан бриніла скорбота безпорадної істоти, проте чуже свавілля, не знищивши жіночої душі, надало цій скорботі величі й сили... Успіх опери був приголомшливим.

Рівно сто разів виконала Соломія партію Баттерфляй. Залишити цю оперу вона могла зі спокійною совістю: увесь світ остаточно визнав твір Пуччині шедевром.

Найавторитетніші театри світу змагаються за право приймати в себе видатну співачку. Вона гастролює в Буенос-Айресі, дебютує в Ла-Скала, виступає в Єгипті, знову повертається до Мілана...

Надзвичайно цікавився мистецтвом Крушельницької Микола Лисенко. Соломія ж цінувала Лисенка над усіх композиторів. Ще навчаючись замолоду в Мілані, вона благала знайомих надсилати з України його нові твори, бо ж так хотілося їх співати! Композитор² і співачка почали листуватися. Згодом Микола Віталійович часто надсилав Соломії ноти... Вона стала дійсно неперевершеною інтерпретаторкою Лисенкових пісень і романсів (З журналу).

► Прочитайте текст. Розкажіть про чергування приголосних.

Як виконуєш завдання,

Не забудь про чергування:

Як поріг — то на порозі,

Ну, а ріг — жили на розі,

Коли вухо - то у вусі,

А кожух — то у кожусі,
Як урок — то на уроці,
Око — порошиння в оці.

► **Запишіть речення під диктовку. У виділених словах визначте орфограми і поясніть їх правопис.**

1. Сім раз одмір, а раз одріж (Народна творчість). 2. Що вище ми підіймались, то менше ставало струмків (В. Арсеньєв). 3. Солов'ї тьохкали всюди, і від їхнього співу дзвеніло навечір'я (П. Панч). 4. Піде осінь із обновами, понад шумами кленовими, понад листям різьб'яним (М. Рильський). 5. Погода передбачалась штильова і ясна, режисер не боявся відкласти зйомку на наступні дні. 6. Очі їх так і сяють веселістю, молодим завзяттям (А. Шиян). 7. Була неділя, прехороший літній день (І. Франка). 8. Хай буревісник злітає високо за хмари (С. Крижанівський). 9. Раптом погляд художниці спинився на мольберті, де стояв її ескіз (В. Єніна).

V. Підсумок уроку і роботи протягом року

VI. Домашнє завдання

► **Порекомендувати учням читати тексти різних стилів; працювати зі словниками, повторювати всі розділи мовознавчої науки і готуватись до ЗНО**